

J. S. Z. OB SVOJEM DESETEM REDNEM ZBORU

NAPREJ Z DELOM ZA NAŠ PROGRAM!

Mnoge naloge našega pokreta kličejo zavedne delavce in delavke k vztrajanju v borbi

Velika važnost clevelandskega zbora J. S. Z.

ELAVSKO gibanje po vsem svetu dobiva čedalje večjo važnost. Konservativne stranke vladajočega razreda vseh dežel se nagibajo pod tem pritiskom "na levo".

Bezede kapitalizem, proletariat, socializem, komunizem, izkoriščevalci, socialna revolucija in druge iz delavskega lekaikona, so bile v prošlosti uporabljane le v delavskih publikacijah, v kapitalističnih pa k večjemu v svrhu smešnega delavskega gibanja.

Svetovni reakciji se je tu in tam posrečilo razrahljati organizirano silo mednarodnega delavstva. V nekaterih deželah, med njimi v Nemčiji in v Italiji, je delavsko gibanje s silo zabranjeno. Zdaj deluje le na tajne načine. Ali kljub terorju, ki ga je kapitalizem uvedel pod firmo fašizma, razrednega boja ne more odpraviti.

Porazi delavskih strank in fašistične diktature nikakor ne pomenijo zmago kapitalizma nad socializmom. Naobratno: nasilna zatrtja delavskega gibanja so le dokaz, da je končni prihod socializma neizogiben. Zato je delavsko gibanje nepremagljivo. Delavstvo gradi in ustvarja. Delavstvo je v svojem umu in fizično silo povzročitelj in stvarnik bogastev.

JSZ je del ameriške socialistične stranke, v kateri ima velik ugled in priznanje vsled svojega dolgoletnega smotrenega delovanja. JSZ ima v razvoju jugoslovsanskega ljudstva v tej deželi zgodovinsko važnost. To ni glavno, kajti prava važnost je v njenem delu za preporod slovenskega in drugega jugoslovsanskega delavstva.

Njene naloge še niso končane. Zato JSZ živi. Dokaz njene žilavosti ter vztrajnosti je njen deseti redni zbor, ki se bo vršil te dni v Clevelandu, Ohio.

Naloga, ki jih ima pred sabo, so velike. Nobena druga jugoslovsanska delavska organizacija se ne peča z njimi v toliki meri. JSZ se jih ne straši!

Naše napredno razredno zavedno delavstvo se zanaša, da bodo člani in članice X. rednega zbora JSZ storili vse v svoji moči, da v teh zgodovinskih važnih časih, ko je razredni boj na višku, razširijo gibanje za socializem med jugoslovsanskim ljudstvom do zmagovitih zaključkov.

V tem smislu jih pozdravljamo! Člani in članice X. rednega zbora Jugoslovsanske socialistične zveze, naprej k uspehom in zmagam!

Z DELAVSKEGA SVETA

Priloge za stavko tekstilnih delavcev. — Ako stavka tekstilnih delavcev, ki se ima pričeti 1. sept., ne bo preprečena s poravnavo, bo to v tej deželi največji industrijski konflikt, kar jih je bilo v povojni dobi. Okrog 500.000 delavcev v predilnicah bombaža stopi v stavko, in pozneje prekone nadaljnjih 300.000 v tkalnicah svile, volne in rajona.

Po stavki v Minneapolisu. — Po stavki voznikov avto-truckov, ki je bila končana s premirjem 21. avgusta zvečer, je v Minneapolisu spet "zavladalo normalno stanje". Milica je odšla in upravo so zopet prevzele civilne oblasti. Družbe so se obvezale vzeti nazaj v službo vse stavarke, neglede na njih unijske aktivnosti. Kar se tiče pripadnosti in priznanja unije, pa ima na podlagi sporazuma odločiti referendum delavcev. V tej stavki so bili štirje ubiti in mnogo ranjenih.

Stavka v Milwaukeeju. — V sredi avgusta je tu zastavkalo več sto delavcev, ki so vpospljeni pri federalnih javnih delih. Deputiji, ki jih je najel demokratiški šerif milwaukeeškega okraja, so stavarke razganjali s količki in solj (Dalje na 5. strani.)

Svarilo predsedniku, ki pa ne bo dosti izdalo

Po par letih panike so se baroni ameriške industrije o-svestili in sklenili vztrajati na stališču industrialnega fevdalizma. Delavcem odklanjajo pravico do organiziranja — in ako že unijo morajo imeti, sme biti edino kompanijska, magari ako zakon določa drugače!

Arogantnost delodajalcev vodi v nasilja, pravijo voditelji unij, ki so v politiki patrioti in delujejo večinoma v demokratiški ali v republikanski stranki. Pittsburgh Central Labor Union, v kateri je okrog 100.000 delavcev, je poslala predsedniku Rooseveltu svarilo, da naj magnate primora k pameti, drugače bo v sedanjih stvarkah prišlo do velikega krvavitja. Ker je predsednik sam odvisen od stranke, ki jo vladajo magnati, svarilo ne bo mnogo izdalo.

SLEPARSTVO Z OBRAMBO USTAVE SE NADALJULJE

K raznim križarjem, Ameriški legiji, K. K. K. itd., se je zdaj pridružila še American Liberty liga, ki so jo nedavno ustanovili v New Yorku. Načeljujejo ji trije reakcionarni voditelji demokratske stranke (Al Smith in John W. Davis, ki sta bila oba že predsedniška kandidata demokratske stranke, ter Jouett Shouse, bivši predsednik odbora demokratske stranke), kapitalist Irene Du Pont, ki si je napravil milijone s skrajnim izkoriščanjem delavcev v svojih municijskih tovarnah, republikanski magnat in politik James W. Wadsworth in nekaj drugih. Ti ljudje so izdali proglas "na ljudstvo" za pristop k ligi, ki bo branila ameriško ustavo proti "eksperimentom možganskega trusta" in rdečkarjem.

Resničen namen te organizacije je borba proti delav-

skemu gibanju. V svojem programu poudarja, da se bo borila za "svetost privatne lastnine", kajti to je po njenem mnenju najvažnejša določba v ustavi Zed. držav.

Za svobodo govora v južnem Illinoisu

Norman Thomas toži J. H. Bettertona v Christian County, in Peabody Coal Co., za \$15.000 odškodnine, ker mu je ta deputi s svojimi pomočniki dne 21. maja t. l. razbil shod s pomočjo pretepanja in plinskih bomb. Tožbo je vložil v Springfieldu 22. avgusta. Kompanijo toži, ker kontrolira politično oblast.

Palača za parazite

Ga. J. Ozden Armour, vdova po pokojnem magnatu čikaških klavnice, si je dala graditi vilo, ki bo stala \$200.000.

ZBOR ZASTOPNIKOV J.S.Z. V CLEVELANDU PO 10. LETIH

Pogled nazaj radi pravilnejšega ocenjevanja bodočnosti. — Velike spremembe na bolje

Frank Zaitz

PREDESETIMI leti (11.-13. julija 1924) se je v Clevelandu vršil peti zbor naše Zveze. JSZ je bila tedaj v številu članstva in klubov nekoliko večja kot je danes. In kakor prej in poslej, je bila tudi takrat oblegana trdnjava, ki jo je naskakovalo z ene strani nazadnjaštvo in z druge komunisti.

Zborovali smo v spodnji dvorani Slovskega narodnega doma na St. Clair Ave. Navzočih je bilo vsega skupaj približno 35 članov. Med našim ljudstvom v Clevelandu za ta zbor ni bilo zanimanja. Svoje seje smo imeli brez "galerije". Le tu in tam je prišel kdo, poslušal par minut in odšel. Zabavnih priredb in shodov v času zbora nismo imeli. V tem oziru je bil to najžalostnejši zbor v zgodovini JSZ. Bil je prvi v Clevelandu. Sedanji je drugi.

Med člani zbora je bilo največ vzruženja in napetosti, ko mu je bilo predloženo pismo F. C. Novaka, tedanjega vodje hrvatske komunistične sekcije, ki je povabil JSZ na običajen "komunističen" način v "enotno fronto". Marsikdo izmed naših članov tedaj še ni razumel "manevriranja". Taka povabila so smatrali za zelo važno stvar. O tem so jako resno razpravljali — v veliko veselje F. C. Novaka, ki je bil povabljen v to deželo prav zaradi svojih "manevrskih" sposobnosti. V hrvatski komunistični sekciji je imel vse urade — bil je njen tajnik, urednik obeh glasil, potovalni organizator itd. — toda ko so se člani njegovih eksperimentiranj in izdatkov v zvezi z njimi nasitili, so ga izključili. Omenjam ga, ker je v rednem zboru JSZ v Clevelandu napravil s svojim pismom precej kvara. Njegov predlog za "enotno fronto" je bil vsled očividne neiskrenosti sicer odklonjen toda nekateri delegati so navzlic temu smatrali, da smo storili skupni delavski stvari kvarno dejanje.

Po desetih letih od omenjenega zbora se zopet snidemo v Clevelandu. Dasi Zveza kot taka po številu klubov in članstva ni večja kot takrat, je v desetletju zelo napredovala kot moralna sila. Danes združuje v svojih vrstah lepo število naših najaktivnejših delavcev, ki so v ospredju klubov JSZ in naprednih podpornih ter delavskih prosvetnih društev; tudi ako jim ne načeljujejo, so v njih vodilni faktor. Prosvetna matca se je istotako razvila v važno ustanovo.

Na zboru pred desetimi leti smo imeli pred seboj prvi v zgodovini socialistične stranke predlog, da odstopimo od svoje liste ter se pridružimo agitaciji za nominiranje La Folletta za predsedniškega kandidata. Tudi La Follettova konvencija se je vršila v Clevelandu, ravno tako konvencija socialistične stranke, ob nekaj dni pred našim zborom.

Starim sodrugom, ki so smatrali nedotakljivost socialističnega tiketa za svetost, je bilo težavno glasovati za predlog v prilog skupne delavske liste pod načelstvom senatorja La Folletta. Toda ker jim je bilo zagotovljeno, da bo La Follette deloval takoj po volitvah za zgraditev skupne delavske stranke, so člani zbora odobrili skoro soglasno sklep strankine konvencije in JSZ je storila svoj delež v tej kampanji. Po volitvah je stari senator La Follette zbolel in umrl. Unije, ki so socialistični stranki obljubile ustanoviti delavsko politično stranko, so skozi svoje voditelje izjavile, da je pet milijonov glasov, ki jih je prejel La Follette, premalo, da se bi izplačalo riskirati "dosedanje pridobitve" z "novo politiko".

V soboto 1. septembra se zbere v Clevelandu na X. redni konvenciji okrog devetdeset delegatov in odbornikov v veliko boljših okoliščinah, kakor pa so zborovali delegati V. zbora julija l. 1924.

Pred desetimi leti je bila beseda "socialist" izgovorjena še vedno s strahom, ali pa s sovraštvom. Le malokdo jo je izražal s ponosom. Ogromna kapitalistična gonja, ki je trajala pod krinko patriotizma in amerikanizma skozi od l. 1916 pa do 1922, je nas "diskreditirala". V očeh neuke mase smo bili smatrani za izvržek človeštva.

Vzelo je mnogo let, da smo premagali trdno razraščene predsodke, izražane v sovraštvu proti nam. Komaj smo začeli spet dobro napredovati, nam preti enaka gonja. Ali zdaj imamo za sabo skušnje, ki jih ne smemo prezreti. Skušnje so najboljše šola. Ako jih bomo zadostno upoštevali, bo naš zbor v Clevelandu sijajen uspeh!

PRISEGANJE HITLERJU

Nekaj časa so morali državni uslužbenci v Hitlerjevi Nemčiji prisegati zvestobo državi. Odkar pa je Hitler ne samo kanceler ampak tudi "der fuehrer" tretjega rajha, morajo generali, častniki, vojniki, sodniki in vsi drugi državni nameščenci prisesti zvestobo edino njemu. Besedilo prisega se glasi:

"Prisegam, da bom služil zvesto in ubogljivo voditelju Hitlerju, da se bom ravnal po postavi, in da bom izvrševal svojo službo pošteno in vzorno, v kar naj mi Bog pomaga."

RAZNOTEROSTI IZ INOZEMSTVA

Gospodarske težave Italije.

Zapletljaji v Avstriji in splošne zmešnjave po svetu služijo Mussolinijevemu tisku v Italiji (drugačen ni dovoljen) obračati pozornost z mizernih razmer v svoji lastni deželi drugam. Medtem se italijanske finance bolj in bolj pogrezajo v deficite. Njen izvoz pada. Življenski standard italijanskih delavcev in kmetov se je v prošlih petih letih jako poslabšal. Mussolini se boji upora, zato nastopi tu in tam pred ogromno množico ter jo opaja s slavo in veličino Italije. "Mi moramo biti bojevit narod," je dejal nedavno, "mi moramo biti pripravljeni na vojno ne kakor da se vojna dogodi jutri, ampak kakor da že danes izbruhne." S takimi in sličnimi bombastičnimi gestami se mu je doslej še vedno posrečilo omotiti milijone Italijanov.

V Franciji domnevaajo, da tudi Italijani niso ustvarjeni za neprestano prebavljanje blufa. Ekonomska revija Aux Ecoutes de la Finance v Parizu izvaja, da je bila Mussolinijeva vnanja politika doslej neuspešna v Albaniji, v Genevi, sedežu lige narodov, v njegovih naporih za evropsko četvorico veselih, ki naj bi odločale o evropskih zadevah, za blodil je v Bolgariji in list smatra, da Mussolini tudi v sedanjih podvzetjih v centralni

Evropi ne bo imel dosti več sreče.

Hitler flirta s Francijo.

Dne 26. avgusta je Hitler govoril v Coblencu v svoji agitaciji za pridružitve Saara Nemčiji. Saar je zdaj pod upravo lige narodov. Januarja se bo vršil plebiscit, v katerem bo imelo prebivalstvo Posarja na izbiro tri predloge: Ali je za povrnitev svojega teritorija Nemčiji? Ali naj ostane pod upravo lige narodov? Ali se naj ga pridruži Franciji?

Ker so Nemci v veliki večini, se Hitler nada, da pride ta bogata dežela mineralij nazaj v rajh. Francosko opozicijo pa je v omenjenem govoru rotil, da naj odneha, kajti Saar je zdaj še edino, kar je v napotje prijateljstvu med Nemčijo in Francijo. Njegov govor je bil demagogičen in neskren, kot običajno.

Socialisti v Saaru nasprotujejo povrnitvi.

Pod vodstvom socialista Brauna se je v Saaru zavezalo 70.000 volilcev glasovati proti združenju z Nemčijo, dokler jo bo vladal fašizem.

Japonska nadaljuje z izzivanim Sovjetske unije.

Japonski militaristi in imperialisti še niso pripravljeni odnehati od taktike provociranja, s katero skušajo izzvati Sovjetsko unijo v vojno. V Man-

džuriji so japonske oblasti, ali pa lokalne oblasti na ukaz japonskih oficirjev, aretirale par sto sovjetskih državljanzov, ki so vpospljeni na kitajski vztočni železnici; polovica njene vrednosti je sovjetska posest in Sov. unija ima pravico uposliti na tej železnici določeno število svojih ljudi, kakor določa pogodba. Japonci trdijo, da so sovjetski železnicečarji v Mandžuriji v resnici špijoni in zarotniki proti japonski oblasti, zato jih je aretirala. Ker Sov. unija ne želi vojne, odgovarja na japonska izzivanja sicer z ostrimi, toda spravljivimi protesti.

Neurejenost na Kubi.

Vsled intrig ameriških kapitalističnih interesov je Kuba še vedno vulkanična. Politični umori in krvavi izgredi so postali običaj. Ameriški kapitalizem, ki poseduje bogastva Kube, podkupuje in povzroča zmešnjave, v nadi, da se mu posreči spraviti na vladno in utrditi tak režim, ki bo zastopal izkoriščevalce proti koristim domačega ljudstva.

Nad 3 leta kazni zaradi prenašanja pamfletov.

Ko se je Peter Holm povrnil iz Danske v Nemčijo, so nemški policijski uradniki dobili pri njem par letakov, ki so v Hitlerjevi državi smatrani za veleizdajstvo. Dne 23. avgusta so Holma radi tega prestopka "proti Hitlerju" obsodili na tri in pol leta zapora.

Z. D. v mednarodnem delavskem biroju.

Dne 20. avgusta so se Zed. države uradno pridružile mednarodnemu delavskemu biroju, ki posluje pod pokroviteljstvom lige narodov.

Schuschniggova zahvala.

Avstrijski kanceler Kurt Schuschnigg se je 26. avgusta Mussoliniju telegrafično zahvalil za prijateljstvo, ki ga je bil deležen pri njemu ob priliki svojega zadnjega obiska v Florenci.

Nem'ri v Braziliji.

V Rio de Janeiru so se dogodili nemiri, v katerih je prišlo do spopadov med opozicijo in policijo. Tri osebe so bile ubite in 23 je bilo težko ranjenih.

SESTAVA X. ZBORA J. S. Z.

DESETEGA rednega zbora JSZ se udeležijo 89 članov, med njimi 77 moških in 12 žensk. Iz krogov mladine pride 14 članov in članic.

Zastopanih bo 31 klubov, ki pošljejo delegate, štiri konference JSZ, šest kulturnih društev in 32 podpornih društev, ki so včlanjena v Prosvetni matiči.

Klube in konference JSZ bo zastopalo 38 delegatov, 26 delegatov podporna in kulturna društva, ki so v Prosvetni matiči, ostali člani zbora pa so referanti iz raznih krajev in odborniki JSZ. Zastopane so države Kansas, Illinois, Michigan, New York, Ohio, Pennsylvania in Wisconsin, v katerih živi velika večina našega ljudstva v tej deželi.

Po udeležbi je to največji zbor v zgodovini JSZ. IX. redni zbor l. 1932 v Milwaukeeju je imel 75 članov in VIII. redni zbor l. 1930 v Detroitu 60 članov. Iz vrst mladine je imel milwaukeeški zbor 11 članov, in sedanji, kot že omenjeno, 14.

X. redni zbor se vrši dne 1., 2. in 3. septembra v Slovenskem delavskem domu v Clevelandu (Collinwoodu). Pisma in brzojave zboru naj se naslavljajo: J. S. F. Convention, 15335 Waterloo Rd., Cleveland, O.

PROLETAREC

List za interese delavskega ljudstva.

Izhaja vsako sredo.

Izdaja Jugoslovanske Delavske Tiskovne Društva, Chicago, Ill.

Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze.

NAROCNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00. Inosenstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workers' Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor: Frank Zalta
Business Manager: Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:

United States, One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.—Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

3639 W. 26th St., CHICAGO, ILL.
Telephone: Rockwell 2864.

Pet let po smrti Jožeta Zavernika

Včeraj, dne 28. avgusta, je minilo pet let, od kar je umrl Jože Zavernik, ki je bil v SNPJ in v JSZ prvi med prvimi izmed najagilnejših članov. Skozi zadnjih 15 let svojega življenja se je udeleževal posebno v SNPJ. To je bilo za njen razvoj neprecenljive vrednosti. V vsem svojem delovanju je bil socialist, tudi kadar je o čem napačno sklepal ali razvoj zmotno tolmačil!

Njaj pokret se ga ob tej peletnici častno spominja, kajti njegov duh živi v nami, zapopaden v njegovem delu in v njegovi bojevniosti za socialno pravičnost.

Kje so "rdečkarji"?

Kongresnik Carl M. Weideman, ki je v inenu kongresne komisije zaslišaval v Chicagu aktivnosti članov nacijskih in "rdečkarskih" organizacij, pravi, da je pozval predse mnogo predstavnikov patriotskih "vigilantskih" organizacij, ki pa mu niso mogle dokazati, da je v Chicagu in v čikaškem okrožju rdečkarsko gibanje res komu nevarno. Kongresnik Weideman je mnenja, da izrabljajo razni "vigilanti" peščico organiziranih komunistov za strašilo, s katerim izsiljujejo od "dobrohotnih" petičnih patriotov prispevke za pobijanje "prevratnih aktivnosti".

Enako kakor danes, so počeli profesionalni patrioti tudi med vojno in po vojni. Prirejali so vpade v urade delavskih organizacij, časopise pa je poplavljal javnost z vestmi o groznih zarotah, ki jih kujejo radikalcji zoper vlado in ustavo. In ker se rdečkarji niso odzvali z "grozovitimi" čini, so "patriotski" švindlerji najeli agente provokatorje, ki so v imenu "rdečkarstva" podtaknili tu in tam bombo, da so jo budni detektivi in "vigilanti" pravočasno izsledili, v par slučajih pa se je v zastrašnjevanje petičnih knezov tudi katera razpočila.

Povojna histerija v vojni zoper "rdečkarstvo" se zdaj obnavlja.

Kongresnik Carl M. Weideman je sicer mnenja, da je današnja patriotska propaganda naperjena bolj proti Rooseveltovemu new dealu kakor zoper rdečkarje, kar je deloma res. Toda medtem ko se proti Rooseveltovim koncesijam, ki jih je dal ljudstvu, bore z besedno propagando, se v napadih zoper delavsko gibanje poslužujejo sile: razbijajo delavske zborovanja, upadajo v urade delavskih organizacij in ob enem se bolj in bolj organizirajo za masni teror.

Ray Warren, ki je tajnik patriotskih fašistov, združenih v "Paul Reveres", je reporterjem dejal, da se kongresnik Weideman v svojih zaslišanjih ni dovolj poglobil v "radikalno nevarnost". Tolmačil jim je, da je imela soc. stranka dne 3. junija v Detroitu konvencijo, na kateri se je izrekla za delavsko (workers') demokracijo! "Veste, kaj se to pravi," je vprašal reporterje patriotski vigilant Warren? "To pomeni diktaturo proletariata." Nato jim je razgrnil razne izreke iz časopisov. "Vidite, tukaj je črno na bellem, da so socialisti za diktaturo in da propagirajo nasilja. Socialistična stranka ima stotisoče volilcev, in kadar se ta masa izreče za silo, bo komunistična opasnost v primeri s socialistično komaj senca," jih je zastraševal. Ako so se reporterjem pri tem ježili lasje, ni znano. Znano je le, da so planili po njegovih izjavah in jih publicirali v dnevnikih denarnih kraljev v vsi deželi.

Zavedno delavstvo si iz tega lahko črpa nauk, da se gre spet za res. Komaj je delavsko gibanje poglano svoje kali krepko navzgor, že se je začela gonja proti njemu. Kapitalizem se je ponovno ogrnil v zastavo in v plašč ustave ter vpilje: Kdor je proti meni, je zoper ustavo in pljuje na ameriško zastavo! Pobjite ga!

Razgaliti to zavajanje, ki ga uganjajo izkoriščevalci pod masko amerikanizma, je v teh dneh za zavedno delavstvo najvažnejša naloga.

Revolucija, ki bi mogla strmoglaviti ignoranco v delavskih vrstah, bi bila najvažnejša in najpotrebnejša.

ZVEZNA JETNIŠNICA NA OTOKU ALCATRAZ

Mnoge države, med njimi Francija in Italija, imajo svoje najgrozovitejše jetnišnice na otokih. Uncle Sam se jim je pridružil a povečanim uporabljanjem svojega otoka Alcatraz pri San Franciscu v zaporne svrhe. Sem je prenesel iz federalne ječe v Atlanti, Ga., in drugih federalnih ječ, še mnogo jetnikov. Tudi Al-Caponeja so poslali sem iz Atlante, Ga. Kljub vladnemu prizadevanju za uvrditve ječ in postritev kazni pa se zločini množijo. Vzrok je, ker se kapitalistična družba briga le za kaznovanje dejanj. Za odpravljanje vzrokov, ki vabijo ljudi v zločinstva, ni sposobna.

KOGAR SE TIČE

Kritike so na mestu.

Delegati, ki pridejo na zbor JSZ, naj na svojih sejah v Slovenskem delavskem domu ne hranijo s kritikami! Boljše je, da se graje izraža javno pred vsemi, kakor zasebno.

Konvencija KSKJ.

V ponedeljek 20. avgusta se je v Indianapolisu pričela 18. redna konvencija KSKJ. Udeležilo se je 204 delegatov, med njimi 64 žensk. Napredni možje v naprednih*podpornih organizacijah si lahko to razmerje delegatov in delegatic predočijo in nekoliko razmišljajo o njemu, ako se s problemom bodočnosti svojih organizacij resno ukvarjajo.

Program KSKJ.

Ako je vse res, kar "cajtnge" pišejo, je KSKJ najboljša slovenska podporna organizacija, zelo zelo dična, plačuje najboljše podpore in izvršuje še nešteto drugih dobrih del. To je seveda "insurance talk", zoper katerega ji nimajo druge podporne organizacije ničesar očitati. Med vsemi pa ima KSKJ danes to prednost, da najbolj odkrito, najbolj odločno in najbolj bojevitvo naglašja, da ni vse in nič. Povdarja, da je načelno katoliška, bojevno klerikalna organizacija. Pod tem svojim klerikalnim geslom agitira brez prizanašanja. Ameriška Domovina konstatira o nji, da ima sedaj že skoro 40,000 članov in blizu \$4,000,000 imovine.

KSKJ je bila pred leti že prav blizu propasti. Rev. Zakrajšek in njen tedanji glavni predsednik sta jo skušala rešiti na zelo dvomljiv način, ki ni ugajal delegaciji na konvenciji v Jolietu in končno se jima celo zaprl vhod v konventno dvorano! Nekateri so tedaj domnevali, da je bo konec. Toda vdahnila je sapo svojemu klerikalizmu, vrgla se je med mladino s fanatično katoliško agitacijo, vpsnila je za svoje namene duhovnike in premagala krizo. Iz ohromele organizacije je nastala spet živa jednota s tako močnim želoledcem, da je sposobna prebaviti vsako pesnitev urednika svojega glasila.

LISTNICA UREDNIŠTVA

Iz te številke smo morali izpustiti zaradi obilice nujnega gradiva roman "Rim" in Bauerjevo razpravo o avstrijskih socialistih. Zapisnik seje eksekutive J. S. Z. in Konferenca JSZ zapadne Penne smo odlagali zaradi prednost, ker pa bi njuna priobčitev po zboru JSZ izgubila na vrednosti, smo ju v tej številki morali objaviti.

Nekaj takih dopisov, ki se ne nanašajo na dnevne dogodke in naznanila, je odloženih za prihodnjo številko. V nji bodo poleg teh objavljeni samo tisti dopisi, ki jih prejmemo do petka, zvečer. V petek ponoči odide urednik na zbor JSZ v Cleveland. V ponedeljek pošta radi praznika ne bo dostavila pisem.

"Arka štelaza".

Ongav Polde, Bog mu daj večni mir in pokoj, je rad klel tako, da ni bilo greh. Ako bi še živel, bi prejkone zarobantil tako močno, da bi moral iskati odveze v spovednici. To se pravi, robantil bi; ako bi mu bila dodeljena prilika (ne milost), slediti silni kulturni bitki zaradi soh, ki se naj jih postavi — svet križ božji — na narodni zapleti, ali gredi, ali kulturnem vrtu, ali kakor že hoče kdo imenovati: tisti aker v vrtu narodov! (To so besede in titelni, kaj!)

Bančna situacija.

Zdaj, ko je "povodenj" odnesla prihranke, smo vsi ekonomski in vsi se razumemo na bankarstvo. Dr. Šeliškar je ničla in istotako vsi drugi banirki. Ali gromska strela, oni imajo naše prihranke v svojih knjigah, mi pa seje za reorganiziranje bank in za kritiziranje. Oni so plačani, mi pa še vedno plačujemo.

Jerry Pengov.

Velika čast.

"A. D." v Clevelandu poroča, da je zadelo naselbino Indianapolis velika čast, ker zboruje v nji delegacija KSKJ. Piše o slovenski cerkvi in o slovenski šoli v Indianapolisu. Zelo lepo — ni pa resnično. Čemu je bil v to slovensko župnijo poslan župnik, ki ni Slovenec, ne Slovan? Ali je šla KSKJ zato zborovati v Indianapolis, da tamošnjega škofa opozori o krivici, ki jo je storil slovenskim duhovnikom?

"Marksistični listi".

Nekdo se v ljubljanskem Slovensku sam s sabo krega zaradi pitanja spomenika: Cankar ali Baraga! Ugotavlja, da so marksistični listi med Slovenci v Ameriki Prosveta, Enakopravnost in Proletarec. Druge nesreče v Ljubljani tistega dne ni bilo.

Sklep odbora JSKJ.

Glavni odbor JSKJ je na svoji seji 31. julija razpravljaj med drugim o ponudbah za oglašanje, in kakor pove zapisnik te seje, objavljen v "Novi Dobi" z dne 15. avgusta, "se oglasov v Ameriškem družinskem koledarju" in v "Ave Marija" za leto 1935 ne naroči."

"Ave Maria" poslednjih par let sploh ne izdaja koledarske knjige, namesto nje pa je izšla januarska številka mesečnika Ave Maria v povečani obliki. Ameriški družinski koledar je še koledar, ki med drugim objavlja statistične podatke o slovenskih in drugih jugoslovanskih podpornih organizacijah. To je edina knjiga med ameriški Jugoslavo, ki zbira in objavlja informacije te vrste. Oglas, ki ji bi bila naklonila ta ah ona organizacija, ni drugega kakor mala podpora ustanovi, ki ima za naše ljudstvo in za naš narod vobče splošno vrednost.

"Ampak ne naroči"... Predsodki so kajpada močni in jih je šestokrat nemogoče premagati.

Diplomacija.

Iz zapisnika seje gl. odbora JSKJ, objavljen v Novi Dobi 15. avgusta 1934:

"Last Call"

Cleveland, O. — Kadar se vozimo na vlaku in pride porter s svojim klicem "last call for supper", vemo, da se bliža konec dneva. Ta moj dopis je stotako "last call" — zadnji klic delegaciji X. rednega zbora JSZ.

Mi smo pripravljani! Upamo, da ste tudi vi! Nadejamo se, da bo to zborovanje v vseh ozirih konstruktivno in da bo s svojimi sklepi ojačalo naše vrste. Pričakujemo ob tej priliki mnogo gostov, katerim bomo dali vse priliko, da si ogledajo našo "bojevito" naselbino z njenimi zanimivostmi.

Tisti, ki se nameravajo voziti do S. N. D. ali kamorkoli s taksijem, pripravocam, da se poslužijo taksijev z imenom "Zone". Pri Yellow Cab kompaniji so soferji stavkali, ker družba ni hotela priznati unije. Pozneje sta se sporni stranki sicer sporazumeli, toda dogovor je za stavkarje le polovične vrednosti. Yellow Cab kompanija ima dve uniji: "kompanijsko" in "zunanjo" (A. F. of L.), Zone Cab pa ima pogodbo samo s soferji, ki pripadajo A. F. of L.

Tistim, ki bodo imeli stanovanja na St. Clair Ave. v bližini Slov. nar. doma, med E. 79th in 40th St., naj služji v jasnilo: Od Slov. del. doma dobite z Waterloo Road karo polnočne železnice po polnoči ob 12:45, 1:45 itd., enkrat vsako uro.

Vsi tisti, ki bi si slučajno strgali podplate na plesnih zabavah, naj se zaupno obrnejo k sodrugu Matt Zabukovcu, ki je čevljar. Njegov naslov: Waterloo in E. 169th St.; prav tako vam lahko postreže s popravili Frank Dacar, Grovewood in East 173rd St. Ako pa bi kdo slučajno potreboval tudi podkve na svoje pete, mu jih z veseljem in po zmerni ceni pribeje Andrej Bozich, ki bo tudi delegat na tem zboru, po poklicu pa je kovač, in kajpada socialist po prepričanju.

Če imate avte in jih je treba napolniti z gasolinom, ga dobite pri s. Matt Pišlerju, St. Clair Ave. in E. 234th St., ali po domače, v Euclid Cityju.

Woodin Shoe pivo pa ima s. F. Terbižan na E. 167th St. in Greenwood Ave., in kakor veste, je današnje pivo spet v vseh ozirih zelo važna tekočina.

Ako boste hoteli "suenirje" — našo domačo rajbenško robo itd., krenite v prodajalno Jožeta Durna.

Generalni reporter je Ivan Jontez, second hand pa jaz sam.

V soboto 1. sept. ob 8. zvečer bo banket v SDD, v nedeljo 2. sept. ob 7:30 zvečer bo program in nato plesna zabava. Vabljeni na te prireditve so vsi v naselbini.

Frank Barbič.

Girard ne zaostane

Girard, O. — Piknik kluba št. 22 JSZ se je nepričakovano dobro obnesel. Vreme je bilo lepo in udeležba večja, kot smo se je nadejali. Gosti so prišli tudi iz Clevelanda, Newburgha, Collinwooda, Akrona in Salema. Vsem iskrena hvala za poset. Člani kluba št. 222 bodo, kakor doslej, naklonjenost vračali.

Splošno mnenje na izletu je bilo, da je bil ta piknik najboljši, kar se jih je vršilo skozi to sezono v girardski naselbini.

Za proti večeru je vsega zmanjkalo. Pripravljalni odbor si pač ni upal riskirati večjih naročil vsled tega ga je velika udeležba prijetno preseñetila.

Udeleženci naj bodo uverjeni, da je klub št. 222 vesel njihove naklonjenosti. Kar napravi prebitka, in kar ga je bilo na tem pikniku, je bil in bo uporabljen edino v korist delavstva. — John Košin.

Zelo važno

Ako je vam naročnina potekla, ali ste jo že obnovili?

KOMENTARJI

Napačno naslovljene mrznje.

Tu in tam se dobe razočarani socialisti, ali bivši socialisti, ki jih je kriza strla do kraja in zdaj izražajo svoj srd z jezimi opazkami proti socialističnemu gibanju. To je natančno tako, kakor želi reakcija pod vodstvom svojih multimilijonarskih magnatov. Namesto da se je nezadovoljnost ponižanih in razžaljenih razila proti njim — čemu ne rajše poner unje, socialisti na stranko in zoper delavske voditelje? Izkoriščevalci si maejo roke in bedni se togote nad tistimi, ki niso niti malo krivi njihovih nadlog.

Linčanja in nadaljujejo.

Pri Birminghamu v Alabami so 23. avgusta linčali črnca, ker se je dobrikal trem belim dekletom, ko so bile na poti baje v cerkev. Dekleta so črnca zatožili, belopoltnem je zavrela kri, zbrali so se naglo skupaj, dosegli zatočenca in ga ustrelili. Policija je potem v svojem zapisku navedla, da je bil črnc obožoven z revolverjem, da je tudi belopoltna dekleta ajlona nadlegoval, z revolverjem v roki seveda, pozabila pa je pokazati, da ni črnc vzlic svoji obožovenosti na nikogar streljal, nikogar udaril in nikogar posilil. Krščanska civilizacija na jugu je pač zelo čudna stvar, ki je niti policijski in sodni zapisniki ne morejo pobeliti.

Ne bo mu žal za Proletarca.

Na neki seji nekega kluba se je izrazil sodrugi, ki je član soc. stranke že mnogo let, in vrh tega je bil prva leta tudi zelo delaven v JSZ, da mu ne bo žal, če Proletarec preneha, češ, da morajo naši delavci naročati kar po več socialističnih listov, kar jim potem ne bo treba.

To nepremišljeno izjavo je storil pod pritiskom sedanjih razmer, ki so ga prizadele, dasi mu jih ni zakrivil Proletarec, ne JSZ, ne sodrugi in sodružice, ki so danes aktivni v našem gibanju. Pogovor pravi, da se zlasto preizkusi v ognju. Skozi tak ogenj gre danes tisoče delavcev. Nešteti trpino lojalno vztrajajo pri svojem prepričanju in so kljub težkim udarcem sposobni presojeti, kdo je kriv njihovega gorja. Marsikdo se ne straši priznati, da je tudi sam kriv neprilik, ki ga tolčejo. Drugi — manj pogumni ter bolj nervozni — pa iščejo krivce povsod, samo ne pred svojim pragom.

Slovensko in jugoslovansko delavstvo ne bo na dobičku, ako Proletarec preneha, ravno tako ne socialistično gibanje v splošnem. Kdor misli, da je požrtvovalen zato, ker je naročnik kar dveh ali treh delavskih listov, slepi ne samo druge ampak samega sebe. Še bolj pa so zavajalni tisti, ki so morda naročeni le na enega, pa se hvalijo, kakor da bogve koliko žrtvujejo za delavsko gibanje, dasi s svojo naročnino ne pokrijejo niti stroškov lista, katerega prejema. V teh kritičnih dneh se bomo morali naučiti, da ne zadržuje vpiti samo proti kapitalistom in zmerjati "voditelje", pač pa ocenjevati pred ogledalom napak tudi samega sebe.

Mellon prišel s počitnic.

Neumorni, nad vse pridni Andrew Mellon, ki ima okrog milijardo dolarjev premoženja, se je vrnil s počitnic v Angliji. Reporterji, ki so ga čakali v New Yorku, pravijo, da je pri polnem zdravju in poln humorja, dasi je star okrog 70 let. Od uprave galerije slik v Sovjetski Rusiji je kupil slovit Raphaelovo sliko "Alba Madonna" za poldrug milijon dolarjev, ki bodo sovjetom zelo prav prišli. Njegovi delavci v Penni in drugje ne soglašajo s tako potratnostjo, ker jim bi bilo veliko ljubše, če bi jim Mellon primaknil k mižerni plači vsaj dajm ali dva na dan. V njegovih tovarnah aluminija so zastavkali zaradi te zahteve, ampak milijardar Andrew jo ignorira in pravi, da ima v zalogi dovolj aluminija za najmanj eno leto. Če se delavcem med tem ljubi stavkati — naj stavkajo, meni krščanski oboževalec nabožne umetnosti.

Ko se je Mellon vrnil s počitnic, so ga tudi vprašali, kaj bo počel. "Delal bom po 12 ur na dan," jim je odgovoril, in vsi škribanti kapitalističnega tiska so hiteli ovijati to izjavo s slavospevi. Resnica je, da Andrew še vedno počiva, razen kadar se ukvarja z narčti, kako streti stavko svojih delavcev.

Barometer Proletarca.

Delegatom X. rednega zbora JSZ bo med drugim predloženo poročilo, iz katerega je razvidno, da je prejel Proletarec za naročnino v prvih 7. mesecih tega leta \$574.72 več, kakor pa v prvih 7. mesecih prošlega leta. Pri razprodaji koledarja je dobil v 7. mesecih \$184.00 več in pri Majskelem Glasu \$21.39 več, kakor v enakem času leto poprej. Nazadoval pa je v isti dobi na dohodkih pri oglaših \$112.04, v knjigarni \$46.34, v tiskovnem fondu \$631.90, na oglaših v koledarju \$257.52, in na prispevkih v podporo Majskelemu glasu \$57.07.

Glavna rubrika — naročnine, izkazuje torej napredek, prav tako dohodki cirkulacije Koledarja in Majskega Glasa. Treba pa bo dvigniti tudi druge postavke.

Po navadi smatrajo za našo narodno umetnost stare ornamente, risbe na skrinjah, panjih in piruhih, avbge, peče, pasove in tako dalje. To je res bila naša narodna umetnost, toda ni več. — Ivan Cankar.

Prpriave za bodoči zbor JSZ. -- Gosti iz zunanjih krajev -- O položaju v naselbinah. -- Agitacija za "Proletarca"

Izčrpek zapisnika redne seje odbora JSZ dne 3. avgusta 1934

Seje so se udeležili sledeči: od eksekutive, Filip Godina, D. J. Lotrich, Joško Oven, Fred A. Vider in Frank Zaitz. Odsotna vsled dela in odpo-ovanja iz mesta George Maslach in Peter Kokotovich. — Člani nadzornega odbora Peter Bernik in John Kopach; odsotni vsled dela Sava Bojanovich. — Od nadzornega odbora slovenske sekcije Alice Artach, in Angela Zaitz. Vinko Ločniškar odsoten. — Od prosvetnega odseka, Anton Garden, Ivan Molek in John Rak. Tajnik Charles Pogorelec.

Gosti: John Goršek, Frank Barbič, John Terčelj in Anton Šular.

Predseduje Filip Godina. Zapisnik prejšnje seje sprejet kot čitan.

Dopisi. — Tajnik soc. stranke Clarence Senior poroča, da se bo iste dni, kakor zbor JSZ, vršila v Milwaukeeja seja eksekutive soc. stranke, zato on ne bo mogel priti na naš zborovanje, dasi bi zelo rad. Ob enem nas obvešča, da bo bratski delegat socialistične stranke na našem zboru s. Robert Dullea, tajnik ohiške socialistične stranke. Se sprejme na znanje.

Tajnik Pogorelec prečita cirkular "Čikaške protinacijske konference", v katerem nas vabijo, da naj pošljemo zastopnike na njen zbor. Ker je to spet le maneverska poteza komunistov, ne da jim bi bilo v tem slučaju za iskreno enotno, smotno delo, in ker ima socialistična stranka svoje efektivne metode za boj proti fašizmu in reakciji, predlaga Garden, da se ta cirkular ne upošteva za sklepanje in razpravo. Sprejeto soglasno.

Poročilo tajnika. — Od zadnje seje je JSZ napredovala za en klub. Ustanovljen je bil s sodelovanjem s. Snoya in članov kluba št. 5 v Morrellvillu pri Johnstownu. Pristopilo je 12 članov. Obetajo, da bo v kratkem ustanovljen klub JSZ tudi v Triadelphiji, W. Va. Sestanka, ki ga bodo imeli v ta namen, se udeležijo tudi s. Jos. Snoy, ki je bil tam nedavno na agitaciji.

X. redni zbor JSZ. — Do te seje je prijavilo delegate 24 klubov (26 delegatov), na IX. zboru pa je bilo zastopanih 26 klubov s 26. delegati. Dalje sta prijavili do te seje delegate dve konferenci, dve, ki imata zborovanje v tem mesecu, pa sporoče imena delegatov ko hitro končajo s sejo. Poleg teh je naznanilo imena svojih delegatov 25 podpornih in kulturnih društev Prosvetne matice ter federacija SNPJ v zapadni Penni, skupaj 26 organizacij. Na zadnjem zboru je bilo zastopanih 36 organizacij Prosvetne matice. Tajnik nato pojasnjuje, da pričakuje še mnogo prijav, in da bo zbor v Clevelandu prejkone večji v številu zastopnikov, kakor pa je bil pred dvema leti v Milwaukeeju, kateri je bil v zgodovini naše Zveze največji. Do te seje še ni poslalo imen delegatov 18 klubov in večina kulturnih ter podpornih organizacij Prosvetne matice. Vse te bo opozoril, da to čimprej store. Vsega skupaj, s člani

odborov in referanti, je do te seje prijavljenih 68 članov zboru. Na IX. rednem zboru jih je bilo 75.

Referanti so bili o svojih predmetih, ki so jim naloženi, vsi obveščeni in večinoma so mandat sprejeli, od drugih pa pričakujemo odgovorov v kratkem.

Zadrugarji v Clevelandu priporočajo za referanta o združništvu John Gorjanca in ta mandat mu je odobrila tudi slovenska delavska zadruga. Potrebno je, da ta seja potrdi njihov odlok.

Nato tajnik poroča, da je bil nekaj tednov na zapadu, zato lahko njegovo poročilo izpopolnita s. Rak in Zaitz.

Rak na kratko poroča o korespondiranju z referanti in o Prosvetni matici.

Tajnik stavbinskega odseka Zaitz poroča, da bo podano poročilo o tem skladu prihodnjemu zboru, verificirano od nadzornega odbora slovenske sekcije.

Proletarac, literatura itd. — Upravnik Pogorelec pravi, da se stanje Proletarca polagoma izboljšuje. V preteklih sedmih mesecih smo skupno prejeli \$574.73 več naročnine kakor pa v enaki dobi prejšnjega leta. Novih naročnin smo dobili v prvih sedmih mesecih t. l. 250, l. 1933 pa samo 89, in 245 v enaki dobi leta 1932. Največ novih naročnikov t. l. smo dobili junija in julija, namreč 149.

Na agitaciji so bili izven svojih naselbin poslednje tedne Nace Zlemberger, C. Pogorelec, John Rak, Anton Zornik, Bartol Yerant in Joseph Snoy. B. Yerant je po daljšem presledku spet obnovil svoje agitacijske aktivnosti za Proletarca, istotako Jos. Snoy. Oba beležita dobre uspehe.

Upravnik Pogorelec je bil julija v Coloradu, kjer je v zlic slabim delavskim razmeram napravil za Proletarca prilično dober uspeh. Dobil je 32 naročnin, med njimi 26 novih in 10 naročnikov New Leadru ter par oglasov v prihodnji letnik Ameriš. druž. koledarja.

Iz vseh teh agitacijskih poskusov je razvidno, da je naročnice mogoče dobiti, če je zadostno prizadevanje v ta namen. Agitacijo za list je možno posepešiti z nevelikimi stroški posebno v naselbinah kot je Milwaukee in druge naselbine v Wisconsinu, dalje v La Sallu, Peru, Ogleby in drugih v Illinoisu. Potrebno je tudi, da se v jeseni ali po novem letu aranžira turo za Proletarca in JSZ v naselbine po zapadu, predvsem v države Colorado, Utah, Wyoming, New Mexico, Montana, Washington, Oregon in California. Ako bodo razmere količkaj ugodne, se bo lahko dobilo Proletarcu v teh krajih najmanj od 400 do 500 novih naročnikov.

Zatem je upravnik Pogorelec poročal o pridobivanju oglasov Am. druž. koledarja.

Sledi razprava o X. rednem zboru JSZ.

F. Zaitz predlaga, da naj še rok volitev in prijavi podaljša do konca avgusta. Precej naših klubov ima težkoče in niso mogli izvršiti volitev v prvotno določenem roku. Predlog podpiran in soglasno sprejet.

Glede referanta o združništvu se soglasno odobri John Gorjanca.

Angela Zaitz izvaja, da ji je bil poverjen referat o našem ženstvu v socialističnem gibanju. Ko pa je sledila seznamu delegatov, ki je objavljen v Proletarcu in videla, da v njemu ni Frances Zakovškove iz Waukegana, smatra, da naj se poveri ta referat njej, ker je potrebno, da ona kot zelo aktivna sodružica pride na zbor. Zato odstopi od svojega referata in predlaga, da se ga da sodružici Zakovškovi. Podpirano in sprejeto.

Fr. Zaitz poroča o pismih, ki jih je pisal referantom. Nekateri žele več časa kakor jim je določeno, toda zaradi velikega sporeda, ki ga je treba izvršiti z razpravami vred v treh dneh, naj se ostane pri prvotnih omejitvah.

John Rak poroča o korespondenci s člani, kateri so določeni, da referirajo v angleščini.

Chas. Pogorelec omenja, da imamo precej klubov, ki imajo angleške odseke. Večinoma nimajo svojih delegatov. Priporočajo, naj se jim da poseben privilegij, da jih izvolijo in pošljejo.

Joško Oven predlaga v tem smislu. Predlog podpiran in sprejet.

F. Zaitz omenja, da je potrebno poizvedeti vnaprej, kot običajno, glede vožnje in znižanja cen. Ker pa je tajnik zaposlen z drugimi deli, in ker ima D. J. Lotrich v takih stvarih že mnogo izkušenj, predlaga, da se delegira Lotricha, ki naj ima v področju vse, kar se tiče vožnje delegatov in gostov.

Lotrich meni, da vzame to precej časa, ki ga nima v izobilju. Vider pravi, da ni to taka stvar, ker je treba le poizvedeti. Zaitz izvaja, da se ne gre tu le za poizvedovanje, ampak za organiziranje vožnje posameznih skupin iz raznih krajev po najnižji mogoči ceni v vlakih, zato je v tem v zvezi veliko korespondiranja in tudi drugega dela, ako se ga hoče izvršiti v smislu, da dobi mo na naš zbor čimvečjo udeležbo. Lotrich mandat sprejme in je soglasno izvoljen.

Vprašanje zapisnikarjev. — Zaitz izvaja, da je ponavadi on pisal zapisnik, dokler ni zbor končno izvolil svoje zapisnikarje. JSZ je imela vsega skupaj devet zborov Zapisnik III. zboru sploh ni izšel. Za nadaljne se je potrudil on, da so bili izdani, in tako je priredil za tisk on pet zapisnikov. Zapisnik prošlega zboru sta pisala Blaž Novak in Anna Krasna. Slednja ga je uredila tudi za objavo, gotove potrebne popravke pa je napravil urednik. Zaitz smatra, da naj se zapisnikarje v olajšanje dela zapisnikarjema in uredniku določi v naprej.

Predlog podpiran in sprejet.

Zaitz predlaga za zapisnikarja P. Bernika v Chicagu in I. Babnika v Clevelandu. Predlog podpiran in sprejet. Plačo za to delo jima določi zbor.

Garden sproži vprašanje, kaj naj eksekutiva priporoča zboru: Ali se naj zapisnikarji običajno vs skupaj, ali naj izhaja serijalno? Ch. Pogorelec pojasnjuje, da je to tudi vprašanje financ. Garden meni, da naj bi Proletarac izhajal na 8. straneh toliko časa, da bo zapisnik zboru končan.

Oven: Predlagam, da zboru svetujemo skiep, da naj zapisnik izhaja v Proletarcu zaporedno toliko časa, da bo končan, ako bo to najcenejši način. V ta namen naj bi list izhajal toliko tednov na 8. straneh.

Garden: Zapisnik se naj po mojem mnenju priobčuje brez povečanja Proletarca zaradi prihranitve stroškov.

Zaitz svetuje, naj se najprej ugotovi, kakšen način je cenejši in praktičnejši. Za arhiv je najboljši, da je zapisnik izdan skupaj, če pa izhaja serijalno, ga bržkone čita več čitateljev.

Predlog Ovna sprejet.

Pogorelec vpraša Barbiča, kako je s pripravami za naš zbor v Clevelandu. Barbič odgovarja, da bodo člani in gosti dobro sprejeti. Direktorij Slovenskega delavskega doma je dal za naš zbor na razpolago gornjo dvorano po zelo zmerni ceni. Sploh bo direktorij S. D. D. storil vse v svoji moči, da se bodo člani zboru počutili domačega v tem delavskem domu. Nato pojasnjuje Barbič delo pripravljalnega odbora z ozirom na priredbe, ki se bodo vršile ob večerih v času zboru. Uverjen je, da bo delegacija povsem zadovoljna.

John Rak poroča, da se bo večer pred pričetkom zboru, namreč v petek 31. avgusta, vršil takozvani simpozij v prostorih kluba št. 27 v Slov. nar. domu na St. Clair Aye., na katerem bo glavni predmet vprašanje, v koliko in kako deluje naša mladina v socialističnem gibanju. V razpravi bodo delovali zastopniki naše ameriške slovenske generacije iz raznih krajev.

Nekateri menijo, da je v petek prezgodaj, ker mnogo članov zboru pride v Cleveland šele v soboto zjutraj.

Garden: To je en večer, ki ga imajo na razpolago. Uverjen sem, da bo razprava koristna in da bo imela dobre posledice za naš pokret, pa tudi če se je udeležijo ne več ko sto članov, ali magari manj.

O programu in o tem mladinskem sestanku razpravljajo še znova Barbič, Lotrich, Podboy, Vider in nekaj tudi drugi.

Sledi splošna razprava. Predsednik Godina povabi navzoče goste, da poročajo o razmerah v svojih krajih. Pokliče najprvo J. Gorška, ki na splošno željo razlaga potek unije progresivnih rudarjev v Illinoisu. On dvomi, da je bila poteza koristna, kajti v kolikor je storila dobrega na eni strani, bo škoda koncem konca toliko večja na drugi.

John Terčelj pravi, da je bilo to, o čemur bi lahko poročal, že pisano v listih.

Fr. Podboy poroča pred vsem o bojih za uveljavljenje unij v njegovem okraju.

A. Šular je na kratko opisal bojovne načine kansaških premogarjev, ki so v njihovih okoliščinah in razmerah izredno težavne.

Fr. Barbič je poročal o delu za organiziranje delavcev v unije v Clevelandu.

Chas. Pogorelec je poročal o možnostih za našo agitacijo v Coloradu in drugih zapadnih državah.

Konec seje.

Glas z druge strani

West Allia, Wis. — V Proletarcu z dne 8. avgusta je bila v dopisu iz West Allisa, s podpisom "član kluba št. 180", tudi sledeča pripomba:

"Med važne dogodke v naši naselbini je treba, v svrhu informacije širši javnosti omeniti, da nekaj napredna in aktivna rojkinja Kristina Mosley nabira podpise na peticijo skrajno reakcionarnega bivšega republikanskega kongresnika Johna Shaferja, ki zdaj zopet kandidira v svezni kongres. Kaj in koliko bo prejela za omenjeno delo, mi ni znano..."

Pisec mi je znan, četudi se ni podpisal. To, da sem nabirala podpise za reakcionarja Johna Shaferja, mi šteje v kvarno zlo in zato si prisvajava pravico, da me v javnosti postavlja na sramotilni oder.

Ampak pisec si s tem ne bo ugledil poti do politične službe, četudi za te nagibe upo-

ROPANJE NA DEBELO

Tudi ameriški roparji so se "reformirali" in iščejo prilik za "kričeti na debele". Dne 21. avgusta so napadli oklopni avto v New Yorku, iz katerega so pobrali nad štiri sto tisoč dolarjev. Pravijo, da je to najvišja vsota, ki je bila kdaj ukradena na roparski način. Tatvina je bila izvršena popolnoma ob jasnem solnčnem dnevu, v brooklynskem predelu newyorškega mesta. Šele ko so tatovi odpejali svoj visoki plen v avtih do obrežja in se potem vkrcali z denarnimi vrečami v motorne čolne, se je začel za njimi pogon, ki še traja, kajti "izginili so brez sledu". Na sliki je oklopni avto (s katerim pobirajo v trgovinah denar za v banko, ali pa ga jim dovažajo) na mestu, kjer je bil izvršen rop.

rablja vse svoje socialistične principe.

V dopisu poleg citiranega stavka omenja, da sem bila nekoč zelo napredna. Da, skrbel sem zmerom, da sem bila uvrščena v izkaz prispevateljev in agitatorjev Proletarca. Nešteto ur sem potrošila za spisavanje vlog za igre in jih režirala, vse v področju kluba, ki je redno imel predstave in druge prireditve. V klubovo blagajno sem poklonila enkrat \$50, v obliki stanarine od kulis, katere sem sama kolektala, ker se ni hotel s tem nihče drugi badrati. Bili smo tedaj v stanju gmotno in moralno podpreti razne stranke in ustanove in se odzivati njih apelom, poleg pa smo imeli še kakke tri sto dol. v blagajni in bogato zalogo opreme za dramske predstave. Ne prej in ne pozneje niso v klubu zmogli kaj takega, in kakor vidim, tudi v Milwaukeeju ne zmorejo.

Ko sem agitirala za Proletarca, sem marsikomu plačala naročnino iz svojega, v namenu, da jih bi pridobila za čitanje tega lista. V poznejših seznameh sem videla, da je marsikdo teh pozneje ostal naročnik.

Očita mi tudi \$5, ki mi jih je nekoč priznal klub v Clintonu. S tem pa mi je povrnile malo obresti za moje takratne prispevke. Z vso sigurnostjo trdim, da v tem oziru ne dolgujem nikomur ničesar.

Socialističnim načelom sem doslej ostala zvesta in jih spolnujem, kolikor je v moji moči. Da sem John Schaeferju vrnila s podpisi njegovo uslugo, ki mi jo je storil, je pa čisto moja zadeva in ne bom zato nikdar nikogar za dovoljenje vprašala. Sploh je on ravno toliko upravičen priti na listo kandidatov kakor na pr. Francel. Njemu so vrata ravno tako na široko odprta in pošteno delati za ljudske koristi, kot komu drugemu.

V svojih nekdanjih dneh naprednosti sem vam bila dober, zdaj pa, ko sem obubožala in vam nočem stopati po urvici gluha in slepa, ste mi pa dali za nagrado moralno klofuto. Ker se vam ne pustim voditi, se jezite. Vaša taktika vas izkazuje za fevdalce, ne pa za socialiste. — Christina Moseley.

(V svojem odgovoru, ki je zgolj oseben, Mrs. Moseley priznava, da je res vršila posel, ki ji je bil očitno v omenjeni številki Proletarca. Kdor nabira podpise za kandidata kapitalističnih interesov, se ne ravna po socialističnih principih. Mrs. Moseley sama s tem načelom soglašala, ko pravi, da je bila napredna v "nekdanjih dneh" in da je podpisala za kandidata Schaeferja zdaj nabirala le za "protiuslugo". To je popolnoma meščanska politika — usluga za uslugo! Tako taktika pozna edino osebe koristi in nikakih načel. — Izjavo Kristine Moseley smo v Proletarcu priobčili, ker verjamevmo v svobodo zagovora, četudi ona ni več naročnica Proletarca. Naš princip je, da se lahko brani v tem listu vsakdo, ki je bodisi upravičeno ali neupravičeno kritiziran. V svojem posebnem nepriobčenem komentarju pravi, da je soc. stranka med vojnjo docela spremenila svojo

Vsak posameznik lahko vpije ali pa piše radikalno. Veliko težje je delovati radikalno — to je, agitirati med ljudstvom in ga organizirati ter učiti za socializem. To je najvažnejše militantno delo, katerega se ne more nadomestiti z nikakšno, še tako militantno deklaracijo.

Moje mnenje je, da naj zbor JSZ v Clevelandu s kakim prerekanjem o tej izjavi n. trati časa, pač pa naj se posveti načrtom za agitacijo, ki bi privedla maso v naše vrste in novo armado čitateljev Proletarcu. — Joseph Snoy.

Vажnost našega kluba — Vabilo na piknik

Parkhill, Pa. — Klub št. 5 JSZ je poleg novoustanovljenega edina socialistična postojanka v Cambria County. V danih razmerah skuša narediti kolikor more. Za prihodnje volitve je nominalni štiri kandidata v legislaturo, prispeval je svojo kvoto v kampanjski fond soc. stranke in naroča agitacijsko literaturo, da jo razda, ali razproda med ljudstvo. Na prihodnjem zboru bo naš klub zastopala sodružica Terezija Glavach.

Ker je delovanje kluba združeno s stroški, katerih mala skupina članov in članice ne more zmagovati, je klub sklenil prirediti piknik, ki se bo vršil v nedeljo 9. septembra v Highland parku nad Moxhamom. Ker je uspeh in napredek socialističnih organizacij odvisen poleg zastojanske agitacijskega dela tudi od gmotnih sredstev — brez katerih ne uspeva nobeno gibanje — se klub št. 5 zanaša, da se boste udeležili njegovega piknika. Vemo, da so delavske razmere slabe, da je še vedno mnogo delavcev brez zaslužka, drugi pa le delno uposljeni, zato dostikrat nimamo denarja za najpotrebnejše, to je, za hrano in obleko. Vseeno je še vedno nekaj ljudi, katerim je mogoče žrtvovati kaj malega za delavsko gibanje. Apeliramo na somišljenike v vsem tem okraju, da se udeležijo izleta kluba št. 5.

Klub zdaj zboruje v Slovenskem delavskem domu na Moxhamu. Seje se vrše vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 2. popoldne.

Na seji dne 20. avgusta je pristopilo v klub sedem novih članov, zasluga sodrugov Vidriha in Langerholca. Le tako naprej, tovariši delavci.

Frank Podboy, tajnik.

"Dva svetova"
in
"Veliko mravljišče"
Spisal Ivan Molek.

Portret razmer med slovenskim delavstvom v Ameriki. Povest, ki jo boste čitali z največjim zanimanjem.

CENA OBEMA SKUPAJ \$1. POSAMIČNO 50c.

Naročila sprejema
Proletarac

Dr. ANDREW FURLAN
DENTIST
Phone: Canal 9694
1858 W. CERMAK RD.
CHICAGO, ILL.

Office hours:
9-12 A. M.; 1-5 and 6-8 P. M.
Friday and Saturday all day and evenings.

Waukegan office at
424-10th St., Tel. Ontario 7213
Mon., Tue., Wed. and Thu. till noon. Sun. by appointment only

SUNSHINE — FRESH AIR AND GOOD PURE MILK
Balance Your Daily Diet With

Wencel's Dairy Products

GOOD PURE MILK

IT PROTECTS YOUR HEALTH

2380-82 BLUE ISLAND AVE. — Phone Monroe 3673

OGLAŠAJTE

PROLETARCU

SLIKE S STAVKE V ALUMINIJSKI INDUSTRIJI

Na levi na vrhu so državci, v katerih ima Aluminum Company of America svoje glavne tovarne. Največje so v New Kensingtonu, Pa., East St. Louisu, Ill., v Alcoa, Tenn., in v Masseni, N. Y. V vseh teh so delavci zastavali drugi teden avgusta, ker je kompanija odbila vse zahteve njihove unije. Na vrhu na desni so voditelji unije, ki načeljujejo stavki, in spodaj na levi je Albert Holmes, katerega so kompanijski "deputirji" do nezavesti pretepli, ko je vodil pred tovarno skupino piketov. Mellonova družba vztraja, da noče imeti z unijo nikakega "opravka". Odločila se je za streljavo — ako le moreče, magari če jo bo to stalo nekaj milijonov dolarjev.

klubu št. 224. Zdad deluje v angleškem klubu.

Na tem kraju bi se imel vršiti prošlo nedeljo 26. avgusta piknik kluba št. 224 JSZ, ki deluje v So. Chicagu in na Pullmanu. Toda sodruga Peter Verhovnik in Maks Marolt sta pojasnjevala, da piknika na omenjeni dan ne bo, ker je ves ta božji vrt — po šest čikaškega okraja — od dan neki cerkvi, ki je hotela vsega zase zato, ker pričakuje najmanj šest tisoč ljudi! Zato so člani kluba št. 224 sklenili prirediti svoj piknik na ravno tem prostoru v nedeljo 9. sept., ko nas cerkveni pikniki ne bodo motili.

Pridite torej drugo nedeljo septembra v East Side Forest Preserve, 114 Ave. D. S polično železnico se peljite s karo št. 5 v S. Chicagu, ki gre do 108. ceste in Ewing Ave. Od tu naprej imate 6 kratkih blokov v forest preserve. Z avtomobilom pa se lahko pripeljete direktno na pikniški prostor. Kdor pride iz West Side, je najbolj priporočljiva pot Western Ave. do 95th St. in nato po 95th v So. Chicagu. Iz S. Chicaga imate le še kratko vožnjo na 114 Ave. D., pa ste na pikniku. — Poročevalec.

Zabava S. N. D.

Waukegan, Ill. — V nedeljo 2. septembra priredi veliko domačo zabavo naš S. N. D., ki se bo vršila od zgodnjega popoldne pa do polnoči na vrtu in v dvoranah. — Zunaj bo balneacije za dobitke. Zenske bodo balneacije v oddelkih za nagrade same. Iz Chicaga so povabljeni najboljši igralci, da se bodo merili z našimi najboljšimi balnearji. Izbrani so kapetani, ki bodo nadzorovali bitko in sodili — seveda nepristransko.

V dvorani bo ples do polnoči. Vstopnina je prosta. Gospodine SND bodo prazile tega dne mladega puskja. Tudi drugih dobrot ne bo manjkalo. Torej na svidenje v nedeljo 2. sept. v SND. — Odbor.

Socialist ima pravo vrednost za delavsko gibanje edino če je aktiven.

MARXOV KAPITAL

Poljudna izdaja. Obsega 400 strani. Vezana v platno. Cena \$1.75

Veliko delo utemeljitelja znanstvenega socializma, v katerem opisuje ter odkriva vse zakone današnjega gospodarskega razvoja in njegovo pot v novo družabno tvorbo.

Vsakdo, ki se hoče dobro seznaniti s temeljnimi zakoni socializma, bi moral študirati to veliko delo. Naročila pošljite na:

Proletarec

3639 West 26th Street, CHICAGO, ILL.

FENCL'S

RESTAVRACIJA IN KAVARNA 2609 So. Lawndale Ave. Chicago, Ill.

Tel. Crawford 1384. Priatna in okusna domača jedila. Cene zmerne. Postrežba točna.

PRISTOPAJE K SLOVENSKI NARODNI PODPORNJI JEDNOTI NAROČITE SI DNEVNIK "PROSVETA" Stane za celo leto \$6.00, pol leta \$3.00 Ustanovljajte nova društva. Deset članov (ic) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je: 2657 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.

ZA LICNE TISKOVINE VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH SE VEDNO OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO Adria Printing Co. 1838 N. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL. Tel. Lincoln 4700 PROLETAREC SE TISKA PRI NAS.

DOBRODOŠLI V CLEVELANDU!

V ravnanje delegatom. — Našemu delavstvu v slovenski metropoli.

JOSEPH JAUCH

Predno dospje ta dopis pred očmi čitateljem Proletarca, bo do zbora JSZ v Clevelandu le še dan ali dva. Vršil se bo v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd. Iz seznama članov je razvidno, da se ga udeležijo nad 80 delegatov klubov JSZ, društev Prosvetne matice ter drugih zastopnikov.

Na tem zboru se snidejo reprezentanti iz vrst našega zavrednega delavstva, ljudje, ki delujejo v klubih, v društvih in v splošni agitaciji na političnem in prosvetnem polju. V teku treh dni zasedanja bodo pregledali svoje vrste, ocenili svoje delo, popravili napake in preudarjali o novih orientacijah pri sklepanju o svojih načrtih za delo v političnih, gospodarskih, prosvetnih in podpornih organizacijah v bodoče.

Ob priliki tega zborovanja pričakujemo v naselbini popolne kooperacije, da izkaže naselbina delegatom in drugim udeležencem svojo gostoljubnost v polni meri.

Na tem zboru bo močno zastopana tukaj rojena in vzgojena slovenska mladina, kar je za nas vse zelo vzpodbuden pojav.

Naše prijatelje v slovenski metropoli ob tej priliki še enkrat opozarjamo na prireditve, ki smo jih namenili našim gostom v času, ko bodo med nami.

V soboto 1. sept. ob 8:30 zvečer se vrši banket, na katerem bodo predvajane pevске in muzikalne točke. Čuli bomo tudi nekaj nagovorov in nato bo plesna zabava. Vstopnina na banket je 75c.

V nedeljo 2. septembra zvečer bo veselica z mešanim sporedom. Nastopijo zbori Zanja, Delavec, Jadran in Soča. Dalje so na sporedu govori, živa slika, solisti, dueti, kvarteti in nazadnje ples. Vstopnina je 40c.

Dasi se v polni meri zavedamo slabih časov, ko marsikdo nima niti za najnujnejše

potrebščine in kritje obveznosti, vseeno pričakujemo obilnega odziva na te prireditve. Pričakujemo predvsem vse one, kateri imajo še upanje v samega sebe in se zavedajo, da je zboljšanje razmer odvisno od nas samih, in da je naša dolžnost sodelovati z vsemi, kateri nesebično in z ljubeznijo do delavskega pokreta združeni žrtvujejo svoj čas in pomagajo ob enem gmotno, da s svojim velikim gibanjem dvignejo človeka v razmere, v katerih bodo socialna zla odpravljena in mu bo omogočeno resnično kulturno življenje.

Zunanjim delegatom in gostom naj še dodam v pojasnilo: Kdor pride v Cleveland že v petek večer, naj se ustavi v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. in 64. cesti, kjer se bo vršila razprava v angleškem jeziku. Udeležite se je zastopniki mladinskih odsekov naših klubov ter drugi zastopniki iz vrst naše mlajše generacije. Predmet: Mladina in njeni nazori o socializmu.

Komur ulice Clevelanda niso znane in pride na postajo v Public Square, naj tam vpraša za St. Clair Ave. karo, ki ustavlja v bližini, ter se pelje z njo (po St. Clair) do S. N. D. Izstopi naj na E. 65th St. in Addison Rd. Vse St. Clair Ave. kare vozijo mimo Slov. nar. doma.

Drugi, ki pridejo iz Pennsylvanije in izstopijo na postaji E. 55th St. ter Euclid Ave., naj vzamejo ravno tam E. 55th St. karo z napisom Marquette, ki vozi vzhodno do St. Clair Ave. Tu izstopite in imate še dva bloka hoda, pa ste v Slov. nar. domu.

Tisti, ki pridejo v soboto zjutraj, naj se peljejo naravnost v Slovenski delavski dom v Collinwoodu, kjer se bo vršil zbor. Navodila glede vožnje v ta dom so bila v zadnji izdaji Proletarca. Tu so ponovljena na kratko.

Za v Collinwood v Slov. del. dom vzemite na Public Square karo z napisom Collinwood-Euclid Beach. Tisti, ki pridejo po 55. cesti, naj vzamejo transfer in prestopijo na St. Clair karo, ki bo imela prej omenjeni napis. Z njo naj se peljejo do 156. ceste in Waterloo Rd. Od tu do Slovenskega delavskega doma je blizu.

Na svidenje vsem od blizu in daleč!

IZLET ČITATELJEV "PROLETARCA"

Chicago, Ill. — Klubi JSZ v Chicagu in okolici prirede izlet za čitatelje Proletarca v nedeljo 16. septembra k Stežinarju v Willow Springs. Vstopnina bo prosta. Igral bo John Kochevarjev orkester.

Na pripravah za to prireditve deluje skupni odbor vseh klubov JSZ v Chicagu. O podobnostih bo poročano v prihodnjih številkah. Ob enem tu povdarjamo, da so na ta piknik na Stežinarjev vrt vabljeni vsi čitatelji Proletarca in drugi prijatelji delavskega gibanja v Chicagu in okolici.

Rezervirajte si ta datum in opozorite nanj tudi druge, da se bomo v tej sezoni zadnjič zabavali na skupnem izletu v prosti naravi. — P. O.

Razprava v klubu št. 1 o sporedu bodočega zbora JSZ.

Chicago, Ill. — Dne 24. avgusta se je vršila v klubu št. 1 zanimiva razprava o sporedu X. zbora JSZ. Udeležili so se je Frank Zaitz, ki je podal o sporedu splošen pregled, Ch. Pogorelec, D. J. Lotrich, John Rak, Anton Garden, Justin Saitz, Peter Bernik, Frank Podlipec, Filip Godina, Angela Zaitz in Joško Oven. Razen teh so imeli kratke komentarje k razpravi tudi nekateri drugi sodrugi.

Razprava je bila zelo zanimiva in če ne bi bil list v stiski za prostor, bi jo bilo dobro podrobno opisati.

Glede bodočnosti JSZ je s. Godina izvajal, da bo obstala, dokler bo tu klub št. 1; in tudi v nasprotnem slučaju se bo obnovila pa pod kakim drugim imenom z istimi smotri. Ze pred leti — je dejal — je s. Molek prerokoval konec vseh naših organizacij, zaradi odtujenja mladine in zmanjšane naseljevanja, pa je kljub temu danes JSZ skoro še tako močna kakor je bila.

John Rak je navajal aktivnosti JSZ in odgovarjal s. Lotrichu, ki je v svojem govoru trdil, da nismo bili aktivni kot bi bilo potrebno in da smo takorekoč spali. Lotrich je razvijal mnenje, da mora postati eksekutiva JSZ bolj agresivna v svojih nalogah, vključivši tajništva. Nekateri so mu odgovarjali, da je klub št. 1 prispeval ameriški soc. stranki visoke vrste in da je eden najdelavnejših v tem mestu ne šele nekaj mesecev, ampak nad 30 let. Bilo bi pravilno, da bi ameriški sodrugi podpirali narodnostne federacije pri njih socialističnemu delu, pa je ravno narobe.

Fr. Podlipec je dejal, da mu ne bo žal, če Proletarec in JSZ prenehata, ker imamo le dvojno breme, poleg pa je grajal stranko, češ, da ne zna vzgajati agitatorjev.

Angela Zaitz je izvajala, da so najostrejši kritiki proti agitatorjem tisti, ki sami ne agitirajo, ali pa so v agitaciji tako nesposobni, da še celo v svojih družinah ne morejo ustvariti spoštovanja do svojega prepričanja. Namesto da bi dajali dober vzgled, prihajajo na seje in rušijo delo tistim, ki se trudijo pomagati delavskemu gibanju, in ob enem je njihov neuspeh predmet očitkov, češ, pogledjte, še

takile, ki so v vaših prvih vrstah, pa ne morejo pridobiti zraven niti svojih najbližnjih!

Anton Garden je dejal, da bo vzlic nekaterim hibam, ki so v sporedu, imel X. redni zbor pred seboj vprašanja v najkonstruktivnejši obliki in smatra, da bo uspešen. Zavrata kritike ameriškim sodrugom, o katerih meni, da žrtvujejo za gibanje povprečno več, kakor pa mi.

Justin Saitz je apeliral, kakor v svojem referatu F. Zaitz, da se naj sodrugi, ki delujejo v drugih organizacijah, v vseh važnih zadevah med seboj vselej posvetujejo in zedinijo, da bodo nastopali složno, namesto govorili drug proti drugemu in se izpostavljali nesprotnikom za predmet posmeha. S. Pogorelec je navajal uspešnost agitacijskih tur in navajal dokaze, da naše gibanje v marsičem napreduje, zato ker sodrugi in sodružice delajo bodisi v agitaciji za Proletarca, za Koledar in za Majski Glas.

Peter Bernik je slikal delo kluba v primeri z drugimi strankinimi postojankami v tem mestu in smatra, da nam ne more glede aktivnosti nihče ničesar očitati.

Joško Oven je izvajal, da so tu vsi znaki, da bo X. redni zbor JSZ konstruktiven, vsakdo pa naj pazi, da ne bo izvršil nikake poteze, ki bi zavlačevala debato o tem ali onem predmetu. Glavno je, da se razčisti v razpravi pojmi in da sprejmemo take predloge, ki bodo pomenili v doglednem času napredek za JSZ in Proletarca.

Publikacijski odsek je oglašal, da se bo na tej seji vršilo tudi glasovanje o strankini načelni izjavi: Ni pa mu bilo znano, da bo to glasovanje trajalo do konca septembra. Regulacije pri tem glasovanju, ki jih je sprejela eksekutiva stranke, določajo, da smejo člani glasovati edino na seji, izven seje pa le taki, ki imajo za odsotnost tehtne vzroke in ako sami vprašajo za glasovnico. V vsakem klubu morata biti pri stetu zastopani obe strani, to je, protivniki in pristajši predlagane načelne izjave. Tajnik mora na podlagi rezultata napraviti triplikat z raznimi podatki in ga poslati merodajnim uradom soc. stranke. Te regulacije so potrebne zaradi čimboljše kontrole, da ne bo pozneje pritožb, češ, da se je tu in tam volilo pod pristranskim vodstvom. Zaradi prihranitve časa je klub št. 1 sklenil odločiti glasovanje o načelni izjavi seji 28. septembra, na katero bo tajnik pisмено povabil vse člane in članice.

Poročevalec.

Prosvetna matica je ustanovljena za vsa napredna društva. Ali je vaše včlanjeno v nji?

Nekaj besed k X. rednemu zboru JSZ

Piney Fork, O. — Najvažnejša naloga, ki po mojem mnenju spada pred delegate X. rednega zbora JSZ je, kako čimbolj razširiti Proletarca.

V zvezi z zadostnim številom naročnikov bi bilo potem možno, tudi sklepati o povečanju — na pr., ali naj izhaja Proletarec več ko enkrat na teden, ali pa se ga poveča s 6 na 8 strani v tedniku.

Moje stališče in prepričanje, ki ga vedno povdarjam, je, da je Proletarec orožje zavrednega jugoslovanskega delavstva in ob enem naše najjačje vzgojevalno sredstvo, s katerim utrjujemo prosvetno delo med našim ljudstvom.

Vsakdo, ki pozna zgodovino našega naroda v tej deželi, si lahko predstavi, kako močno bi nad njim vladalo nazadnjaštvo s skrajno reakcijo, ako ne bi bilo Proletarca. In če ga pustimo propasti — to bi nazadnjaški vodje pokonec nosili glavo!

Iz teh razlogov priporočam delegaciji JSZ in Prosvetne matice v Clevelandu, da naj se čimveč bavi z vprašanjem razširjenja Proletarca.

Vsi prošli zbori so potratili mnogo časa za stvari, ki naši agitaciji v ničemer ne koristijo, vsled česar je trpela raz-

prava o agitaciji za list in zvezo. Delegati, v prid bodočnosti našega gibanja je, da na X. rednem zboru ne ponovimo te hibe!

Predvsem naj se ne zapravljaja časa z razpravo o načelni izjavi, kajti glasovanje o nji bo do tedaj itak odločeno.

Povečanje števila naročnikov Proletarca bi pomenilo stalno naraščanje članstva v JSZ. Z večjimi dohodki bi lahko vposlili dva potovalna agitatorja, kar bi pomenilo še toliko večje dviganje članov in naročnikov.

Ves svet — tudi kar ga je pod diktaturami, govori o socializmu. Naloga delavcev v socialističnih organizacijah pa je, da delujejo in se bore zanj. Somišljenikov imamo tisoče. Stotine jih lahko pridobimo za pristop v naše klube, ampak samo če bomo agitirali namesto zapravljali svoj čas z brezbrižnostjo ali s prerakanji o besedah. Naš cilj je socializem. Naš boj je proti kapitalizmu. Mi hočemo odpravo sedanje uredbe. Predno vse to dosežemo, je treba povečati našo silo, oziroma jo organizirati. Zato priporočam, da se na X. rednem zboru JSZ v Clevelandu bavimo predvsem s problemi, ki bi koristili naši agitaciji. — Nace Zlemberger.

PARK VIEW WET WASH LAUNDRY CO. FRANK GRILL, predsednik PRVA SLOVENSKA PRALNICA V CHICAGO Naši vozniki pobirajo perilo po vsem mestu, Cicero in Berwynu in dovažajo čistega na dom TOČNA POSTREŽBA DELO JAMCENO 1727-1731 W. 21st STREET CHICAGO, ILL. Telefoni CANAL 7172-7173

The Significance Of The Tenth Regular Convention Of J. S. F.

On Saturday, September 1, over 90 delegates, representing the branches of the Yugoslav Socialist Federation and its Educational Bureau, will gather in the Slovene Workers Home, Cleveland, O., at our Tenth Regular Convention.

It will be one of the most significant gatherings in the history of our Federation.

We will meet at a time when an "anti-red" hysteria is again aflame over the land. Also at a time of a new orientation, be it for better or worse, of the Socialist movement.

The future of our Federation will be discussed. Some comrades are of the opinion that we should dissolve and merge integrally with the Party because we are taxed with work and collections from two instead of one organization. Accordingly, why support two when one is sufficient?

The J. S. F. is one of the strongest, if not the strongest, Language Federations of the Socialist party. We hope that it will remain not only the strongest, but that it will also progress and grow in every strata of our activity. Our field is great — political, economic and cultural. It demands workers, more and more workers who are capable in their line.

Should we look backward with satisfaction because we believe we did our share to the best of our ability and resources? Even if we would try to be satisfied, our task is but barely touched, considering our aims and the road we have traveled and need to travel. The most difficult chapters in the class-struggle are still before us. Of this let there be no delusion.

SOME PROBLEMS BEFORE THE FEDERATION DELEGATES

By the time these lines reach the readers, many of the J.S.F. delegates will be heading for Cleveland for the three-day convention. They meet in one of the most historical times since the world war. Their deliberations on the various important problems will map out our course of action in the future.

The agenda before the delegates will be extensive. Besides committee reports, comrade Frank Cesen from Detroit will lead the discussion on "Is the Yugoslav Federation Still Necessary?" It is the first time in the history of the Federation that this subject will be discussed at our convention. Some comrades are of the opinion that Federations have out-lived their purpose while others contend that our field among Slovenes is still large, necessitating our Federation to carry on its work. But whatever the sentiment might be, I believe it will be agreed by most of us that our Federation for the present is still necessary.

The National Convention of the Socialist Party and the Declaration of Principles will also be important. I agree with Snoy and Zlemberger who say in this issue that most of the members have already decided how they'll vote; therefore would not devote too much time on this subject.

The Socialist who gather under the banner of this organization — the J. S. F. — are in the field for over thirty years. Theirs was the movement of the immigrants. It still is to certain extent. However, it is strictly a movement of the workers for bettering conditions of the laboring class in this land. We have no separate ambitions or aims. We are struggling here for a better world for ourselves and the posterity, and in this struggle we are at one with other similarly minded laboring people.

This will be our tenth regular convention. It will be the third one at which our Yugoslav-American youth will be represented — at this one in greater number than ever before. Of the 90 delegates, 14 will represent the rank of our youth. That is encouraging. Then, too, quite a number of delegates will be women. Another sign which augurs well for our movement.

Our gathering will last three days. The agenda is quite inclusive. Many things will be discussed, among others, as already indicated, the question: Are the language federations of the Socialist party still necessary?

In our opinion, they are. Some of the nationality groups let them pass, and they lost. The chief loser, however, was the Socialist and Labor movement.

What are the main problems before us? Yes, that's the important question. Planning for the future of our Federation is one. The work of our official organ, Proletarec, is no less important. The Educational Bureau should get proper share of attention of the delegates.

of our publications will fall upon them.

The Educational Bureau and its work will be none less important than other items on the agenda. In the cultural field it has supplied its affiliated organizations with plays and other information for programs. Lecturers have been toured. Books and pamphlets published and distributed. How to broaden out this work among the Slovene and English speaking lodges will depend on our material and intellectual resources.

Comrade Owen's topic will be "A Critical Analysis on The Work of Our Comrades and Sympathizers in Cultural and Fraternal Lodges". Comrade Owen on his frequent speaking tours has witnessed many a program and will give us a good talk on this subject. "Are the activities of our Comrades in Fraternal lodges a Benefit to our Movement?" will be summarized by comrade Fr. Alesh. This topic is very important, especially in these days with our confused policies and tactics as Socialists in fraternal organizations.

This convention will also have a good representation of Youth delegates. Their proposal for organizing the young folks within our Federation is very important. Reports will be given by comrades Lotrich on the English Sections, Frances Langerholc for the Pennsylvania district, Raymond Traunik for Detroit and Josephine Turk for Cleveland. All organizations, religious and otherwise, are constantly after the younger generation to join their ranks. We must not fall down in this respect.

The agenda contains all this, besides numerous other questions.

On the ability of the delegates at this convention will depend if the Yugoslav Socialist Federation will go forward and onward — or will embark on the road of dissolution, as some discouraged members have advised.

But mere thinking of dissolution leads to stagnation and ruin. But for this we are not ready, not yet! Our road lies to growth and organization — to a stronger, more powerful Socialist movement. We should know of no other course.

Comrades, let's come to Cleveland, determined that we must go forward and onward, thru all the handicaps, to our goal: To a bigger and better Yugoslav Socialist Federation, and a Victory of Socialism!

UNITED FRONT IN FRANCE

BY NORMAN THOMAS

The New York Times gives us the news of a working agreement between the French Socialists and Communists for a united front on specific issues. There are good reasons why there cannot be organic unity between the Socialist and Communist parties. There is no reason why there should not be a united front against war and fascism. No reason, that is, except one. What hinders the united front is the intention of the Communists, declared openly in word and deed, to use the united front less against the common enemy than against us in the Socialist Party.

If and when the Communists will change those tactics and agree to work in good faith and democratically for specific ends, no matter on what other things we differ, then it ought to be possible to have a genuine united front in every country.

France may be showing us the way. Certainly it is of the utmost consequence to the future of Europe, to the prevention of war and the conquest of fascism that some kind of harmony should be achieved among the workers. The German revolution must not be delayed by internecine strife between Socialists and Communists.

Detroit Activities

All Detroit Socialists and sympathizers who will not be in Cleveland over this week end should attend the Labor Day Picnic given by the Socialist Party of Wayne County, Monday, Sept. 3. It is to be held at the beautiful "Riverside Park" on Utica Road, south of Van Dyke. There will be swimming, dancing, and games of all sorts. The admission is only 15 cents.

For the next bi-monthly meeting the sub-branch of 114 plans to have a pro and con discussion of the new Declaration of Principles. Since this matter is of vital importance to the Socialist movement it is absolutely necessary that every member of the Detroit JSF branches attends. In accordance to directions from the N. E. C. the meeting is to be open to party members only. It will be held Friday, Sept. 7.

Stoyan Menton, Detroit, Mich.

THE WINNER

The person who champions a cause which has for its goal the social well-being of the people is winner even in defeat. The person who seeks only his individual welfare regardless of the welfare of others, is loser even in victory.

W. L. Baldrige.

Fair Enough

An impecunious tenant had not paid the rent of his room for several months.

"Look here," said the landlord, "I'll meet you half way. I am ready to forget half of what you owe me!" "Right. I'll meet you. I'll forget the other half!"

"Workers' Democracy" Or Freedom For All

By GEORGE LANSBURY
Leader of the British Parliamentary Labor Party

I think a Socialist Government should allow anybody to say and write what they please, except downright obscenity, though this is rather difficult to define. But on political, social and economic questions I would allow the very fullest freedom of expression. Nothing is ever gained by repression. I pin my faith to the teaching contained in the words "only error perishes, truth always survives." A free press and free platform is the best of weapons against evil. A lie or half truth is never dangerous when blazoned forth for all to judge. But it must be FREEDOM FOR ALL. A Socialist government must preserve intact the right for all citizens who have anything to say to be heard, and, above all, let all Socialists remember we are the people who, when our opinions were foully and grotesquely distorted and misrepresented, always claimed the right to be heard. What we claimed for ourselves we must concede to others. Progress cannot be static. No generation has more than a particle of truth. The heterodoxy of today is the orthodoxy of tomorrow. So FREEDOM FOR ALL! is my slogan. — Labor (London), June 1934.

SIGNS OF FASCISM

There are those in Socialist ranks who disagreed with us when, in other issues, we described the "New Deal" by the word "Fascist". They pointed out differences which were scarcely distinctions between NRA policies and tactics and those of Europe's dictators. They replied: "We may still campaign and vote." They decided: "American workers still have their democratic political rights, if they would but use them."

If violent oppression and official sadism were a necessary symptom of Fascism, then certainly we had erred in speaking of the NRA as Fascist in character. But the fact is that those who are using the powers of government to maintain the class relationships of Capitalism have no need to employ violence. Such a necessity will not arise until the workers DO USE the democratic rights which they have won by years of struggle.

However, if violence be a requisite to Fascism, then we have examples to strengthen our contention, examples which came as a result of

workers' efforts to use the rights which a liberal democracy affords. Of these examples the use of political power in the California general strike is the most spectacular.

Now that the strike has been broken with the aid of government spokesmen and government troops, we can, if we look around, find other evidences of the determination of the master class and their lickspittles to keep workers in their place and to safeguard the slave system of Capitalism.

In New York City a scheme to register all labor leaders has been hatched in police headquarters. The headlines of the newspapers tell of the growth of a silver shirt movement. The national leader of the Elks issues a tirade in which he summons members of his lodge to action against radicals. Arthur Brisbane publishes a paragraph to list the church and fraternal organizations which can be depended upon to oppose the "reds".

Yes, workers still have rights. But let them try to use them and see what happens then. They have had the "right" of free speech and assembly since the Constitu-

tion was amended—but when those rights were exercised during the World War Socialist leaders went to jail.

We are not fearful that the NRA brand of Fascism will become violent as long as the masses are docile. Why should workers be dosed with castor oil as long as they react so satisfactorily to the banana oil which the "New Deal's" patron saint radios to them?

But the fact is—as Frances Perkins declared in a radio address recently—that all the schemes for recovery and relief which the present administration has fostered are based upon the assumption that the Capitalist game of competitive production for private profit will be continued. In other words the workers are to be exploited under the Roosevelt plan no less than under the programs of Mussolini and Hitler. Roosevelt is more gentle and forbearing than his European contemporaries because his purpose of saving Capitalism has not yet been seriously challenged. But the forces of oppression are ready and will be used as vigorously as may become necessary

Reading Labor Advocate.

SEARCHLIGHT

By DONALD J. LOTRICH

Let's march on to Cleveland, delegates of the tenth regular convention of the Yugoslav Socialist Federation and make the convention a grand and impressive event. Let's show them that there is life and hope in us and our organization. Let us show them that we can still wield our influence for the betterment of our people and the workers in general. Our delegates can make this a convention of note, of prominence, of meaning, of rebirth. You delegates can reconstruct our organization to make it more formidable, more effective and more powerful than ever before. You have a hard assignment. We want you to be equal to the occasion. Hail for a constructive and fruitful convention.

And you guests and sympathizers, you can add a great deal to the effects of the convention by making the symposium, the convention banquet and the convention concert great and inspiring events. They go hand in hand with the convention itself. They help build moral and arouse enthusiasm for the Socialist movement.

The number of passengers who are leaving Friday morning from Chicago on the 10:45 (New York Central) train for Cleveland has increased to 12. It is advisable for all who can go on this train to do so. We can have a pleasant journey and attend the symposium at night and after a nights rest can be in good condition for the opening of the convention. All you need to do is come to the La Salle St. Station not later than 10:30 (standard time) Friday morning and get into our coach with us. Those taking the 11:40 P. M. train (standard time) should be at the same depot not later than 11:15 P. M.

We cannot make our remarks too strong about the Youth symposium. We must admit that we have been pretty feeble in our youth organizations. True, that what we have is good and genuine and can stand up and compare favorably with the best of them. But here is an opportunity for us to make a good showing and some new inroads among the young people. It is indeed desirable that it be a wholesome affair both from the standpoint of quality of presentation and attendance. Our young people have been brought up to follow the old conventional traditions. Ours is, therefore, a mighty hard job to get them to think in the newer light of things as we conceive them. So, everyone should help in this worthy undertaking.

We held a good discussion after our branch meeting last Friday night. It had to do with the matters which will be before the convention. If we could only get to know one another better thru these discussions, I feel confident that a lot of good can result from them. We each have our peculiar characteristics. They sometimes work to our de-

triment. But when we get together and talk and act tolerantly with one another that levels off all our handicaps and should eventually make us act as a unit, a body, with momentum and power.

When one gets to talking with some small, yet fairly well to do businessman and gets his reaction on picketing, soap boxing, unemployment, etc., one is able to understand why Hitler was able to swing the German middleclass with him to gain control. I had the chance this week with a down town jeweler who brought up the "foolish" act of a recent picketing of the Chicago Tribune offices. Although I tried to impress upon him that the unemployed workingman was not responsible for the depression and his being out of work this man argued that that was not his concern. People of this type have an irresponsible individualistic single track mind and nothing can divert them from their course except hard times. This, however, only forces them into the enemy camp. We are up against a serious and mighty hard proposition of how to win the middleclass over to Socialism.

NO OTHER BASIS

Certainly every normal person would have to admit that all the natural resources of the earth were placed here for the common benefit of all the people. Then why should private trusts be permitted to appropriate these resources to their private benefit at the cost of untold deprivations and suffering on the part of the people?

The Socialists would supplant this private trust dictatorship with public ownership and democratic control by the people. This implies intelligence, something the people as a whole have not yet demonstrated they possess. Only Socialists would be able to give intelligent direction to a movement of this kind. Ultimately the people as a whole must come into an understanding of both political and industrial democracy, as upon no other basis can true democracy be established.—W. L. Baldrige, in The Arkansas City Tribune.

WHAT EXCUSE?

What excuse can you give for voting for a system under which you are robbed and impoverished and enslaved, and in a lower class because of your servitude?

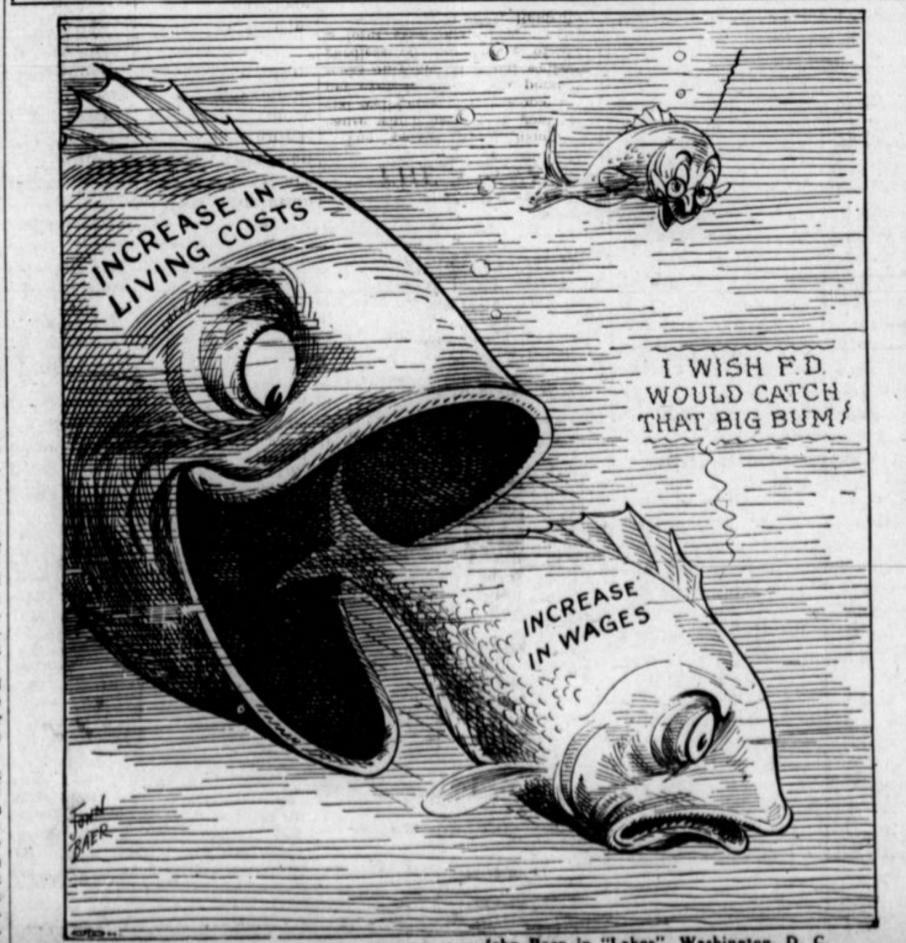
Eugene V. Debs.

Triumph of Comfort

"I'm not sure I quite understand those knee-action wheels."
"Why, it's like this—the wheels give. So if you run over a pedestrian, you hardly feel it."
Buffalo Courier-Express.

The religion Socialism will destroy is worship of the Golden Cal.

A TRUE STORY ABOUT FISHES

John Baer in "Labor", Washington, D. C.